

USPJEŠAN RAD CENTRA ZA AUTOHTONE VRSTE RIBA I RAKOVA KRŠKIH VODA U OTOČCU

Ekskluzivan uzgoj riba i rakova

Ministarstva kulture je dalo dozvolu za izlov deset primjeraka potočnoga raka kako bi se utvrdila njegova genska struktura. Nakon utvrđivanja fenotipa i genotipa zatražit će se dopusnica za izlov matičnog jata i tada bi krenulo mriještenje, odnosno uzgoj

OTOČAC – Hrvatski centar za autohtone vrste riba i rakova krških voda u Otočcu radi punom parom. Iako je s pravim radom započeo tek krajem prošle godine, bolje rečeno u proljeće ove godine, postao je još jedna nezaobilazna turistička destinacija u regiji Gackoj. Naime, tjedno ga posjećuje nekoliko autobusa turista, iz zemlje i svijeta, pa se ta brojka posjetitelja približava na brojku od tisuću gostiju po mjesecu. Upravo je začuđujuće da je Centar za niti godinu dana rada zauzeo treće mjesto po posjećenosti, odmah iza Utočišta za medvjede u Kuterevu i mlinica na rijeci Gacki.

Uređen ribnjak na vrlu Pećina, izvoru Kostelke, jedne od većih Gackinih pritoka, zamišljen je ne primarno kao komercijalno uzgajalište, odnosno tovište, potočne pastre namijenjene za konzum, već kao reproduktivni centar autohtonih vrsta. Suradnja s Institutom Ruder Bošković iz Zagreba, odnosno njihovim Odjelom za ihtiopatologiju, dovela je proteklih godina do znanstvenog pristupa u očuvanju ihtiološke raznolikosti i autohtonosti prije svega gackine

potočne pastre. Rezultat toga rada je bilo genetsko utvrđivanje genotipa i fenotipa gackine pastre, utvrđivanje kojoj liniji salmonida pripada, definiranje da je ista dunavskog tipa, u nekim geološkim razdobljima ostala odvojena od Panonije i zarobljena u vodama Gacke, da je posebna i drugačija.

Račja kuga

Sve je to rezultiralo i prvom doktorskom disertacijom na tu temu, što je prvi slučaj sveobuhvatna znanstvena pristupa gackinoj potočnoj pastri. Upravo ovih dana, kako nas je obavijestio Denis Lončar, ravnatelj Centra, od Ministarstva kulture je dobivena dopusnica za izlov deset primjeraka potočnoga raka, kako bi se u suradnji s Ruderom utvrdila također njegova genska struktura. Potočnim rakom nekada je rijeka Gacka upravo obilovala, no još u prvoj polovici prošloga stoljeća populacija je drastično smanjena, gotovo je istrijebljen, od tzv. račje kuge.

Naime, čovjek je intervenirao u prirodu, donio iz Sjeverne Amerike drugu vrstu potočnog raka koji je nekom

Potočni rak je pokazatelj zagađenosti voda

Zadovoljna europska komisija

Da bez gospodarske osnove neki projekti nemaju smisla potvrđuje i europska komisija koja je iz PHARE 2007 odobrila pola milijuna eura za obnovu ribnjaka na Pećini, uređenju i kupnji potrebne opreme za njegov rad po projektu »Pastre i turisti«. Pred nekih mjesec dana Centar su obišli povjerenici zaduženi za kontrolu programa EU kako bi se uvjerali je li Centar samoodrživ i je li postignuta svrha ulaganja a direktor Lončar nam je kazao da su otišli prilično zadovoljni.

podarska komora iz Zagreba, Grad Otočac i Gcka d.o.o.), a utemeljio ga je Institut Ruder Bošković, povjeren mu je na nacionalnoj razini ozbiljan rad, spoj znanosti i gospodarstva, u namjeri da svojim rezultatima pridonese razvoju ne samo Grada Otočca i regije Gacke, već i mnogo šire.

Kako vrijeme prolazi Centar će sve više početi ostvarivati originalne prihode. Svakako treba zahvaliti Gradu Otočcu na početnoj podršci svake vrste, ponajprije onoj financijskoj, ali i na razumijevanju ideje i svrhe osnivanja ovoga Centra. Naravno, da on sam po svojoj prirodi nije nikakva konkurencija ribnjacima u komercijalnom uzgoju budući da mu nije to ni zadaća, već u idućim godinama svakako jedna sigurnost i pomoć da će se iz Centra moći dobivati materijal strogo kontroliran, a samim tim i ekskluzivan u daljnjem uzgoju ne samo pastre već i drugih autohtonih vrsta riba krških voda, za čim postoje upiti i interesi ne samo u Hrvatskoj već i iz susjednih zemalja.

Milan KRANJČEVIĆ

Denis Lončar

bakterijom zarazio autohtona raka, što je dovelo do pravoga pomora. Zadržao se tek u gornjem toku rijeke Gacke i nekim pritocima, a Centar je u svojoj misiji krenuo na zaštitu i ove vrste. Inače, potočni rak je pokazatelj zagađenosti voda – ako je voda imalo zagađena, on nestaje.

Nakon utvrđivanja fenotipa i genotipa izlovljenih primjerka, Centar će zatražiti od Ministarstva kulture novu dopusnicu za izlov matičnog jata i tada bi krenulo mriještenje ove vrste, uzgoj i »porakljavanje« rijeke Gacke. Kako je potočni rak zakonom zaštićena vrsta, za-

branjen je izlov, ali je moguće uzgajati ga u komercijalne svrhe u ribogojilištima.

Znanost i gospodarstvo

Kako bilo da bilo, Hrvatski centar za autohtone vrste riba i rakova krških voda opravdao je svoje osnivanje. Kao udruzi pravnih osoba (Hrvatska gos-